ולשיטתך, וְכִי עֲדֵרוֹ הוּא שׁוֹרֵף – הרי ודאי התורה לא הצריכה אותו לשרוף עדר שלם, ואף על פי כן כתוב בברייתא שרבי אלעזר ורבי שמעון אומרים שכולן נשרפין בבית הדשן. אמר לו רב נחמן לרבא, מִי דָּמֵי שליחת השעיר לעזאזל לשריפת השעירים, הָתָם לגבי שריפת השעירים לֹא כְּתִיב 'אוֹתוֹ' למעט שישרוף רק אחד, לפיכך ביון שנגמרה הכפרה על ידי כמה שעירים צריך לשרוף את כולן, אבל הָכָא לגבי שעיר המשתלח כְּתִיב 'לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל' ודורשים מזה שרק אחד ישלח, ועל כן כשיש כמה שעירים ירעו האחרים עד שיסתאבו ויפלו דמיהם לנדבה.

אחר שהוכיחה הגמרא מהפסוק שכשיש כמה שעירים שולחים לעזאזל רק אחד, דנה הגמרא איזה שעיר שולחים לעזאזל: אִיתְּמַר, רַב פָּפִּי מְשַׁמְיֵהּ דְּרָבָא אָמַר, שעיר שהביא רִאשׁוֹן הוא מְשַׁלַּח לעזאזל, וְרַב שִׁימִי מְשַׁמְיֵהּ דְּרָבָא אָמַר, שעיר שהביא אַחֲרוֹן הוא מְשַׁלֵּחַ.

שואלת הגמרא: בִּשְׁלָמָא רַב שִׁימִי (פַּר אַשׁי) מְשַׁמְיֵהּ דְּרָבָא דְּאָמַר אַחֲרוֹן מְשַׁלֵּחַ, מובן מהו טעמו של דבר, דְּקָסָבַר הוֹאִיל וְנֶאֱמַר בּוֹ כַּפָּרָה – השעיר בן זוגו שבא עמו שעלה עליו הגורל לה' נגמרה בו הכפרה לכן ראוי ששעיר המשתלח יגרר אחריו לכל הלכותיו, אֶלָּא רַב פָּפִּי מְשַׁמְיֵהּ דְּרָבָא, מַאי קָסָבַר, מדוע שישלח דווקא את הראשון. מיישבת הגמרא: רב פפי משמיה דרבא סָבַר לָהּ כְּרַבִּי יוֹסִי, דְּאָמַר מַצָּוָה בָּרִאשׁוֹן.

שואלת הגמרא: חֵי רַבִּי יוֹסִי – היכן מצינו לרבי יוסי שסובר בכל מקום שמצוה בראשון, אִילֵימָא רַבִּי יוֹסִי דְּסובר כן לגבי קופות שמצוה בראשון, דִּתְנַן (רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר), שָׁלֹשׁ קוּפּוֹת היו בבית המקדש שָׁל שָׁלֹשׁ שָׁל שָׁלֹשׁ מָאִין – כל קופה היתה מחזקת שלש סאין, שֶׁבָּהֶם תּוֹרְמִין כהנים אֶת הַלִּשְׁכָּה שהשליכו לתוכה את השקלים שהיו מביאים בחודש אדר, והיו הגזברים ממלאים מהם שלש קופות לתרומה ומהם היו קונים קרבנות צבור תמידין ומוספין, וְהָיָה כָּתוּב עֲלֵיהֶם – על הקופות אָלֶ"ף בֵּי"ת גִּימ"ל, וְתַנְיָא, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לָמָּה כָּתוּב עֲלֵיהֶן אָלֶ"ף בֵּי"ת גִּימ"ל, לְיַדַּע אֵיזֶה מֵהֶן נִתְרָמָה רִאשׁוֹן ויוכלו לְהָבִיא הֵימֶנָּה רִאשׁוֹן, כיון שֶׁמַּצָּוָה בָּרִאשׁוֹן. ומכאן נלמד שאף לענייננו יסבור רבי יוסי שמצוה בראשון. דוחה הגמרא: מנין שרבי יוסי יסבור גם כאן שמצוה בראשון, דִּילְמָא דווקא בענין הקופות דִּבְעִידְנָא דְּאִיתְחֲזוֹ קַמַּיְיתָא – שבזמן שכבר נתרמה הקופה הראשונה וראויה היתה להביא ממנה קרבנות צבור, עדיין לֹא אִיתְחֲזוֹ בַּתְרַיְיתָא – לא היתה ראויה הקופה האחרונה להביא ממנה שעדיין לא נתרמה, אבל שעיר של הזוג הראשון לא היה ראוי לשולחו עד שגמרו ליתן את כל המתנות של דם שעיר הנעשה בפנים, ובשגמרו את מתן הדמים שני השעירים כבר היו ראויים ביחד להשתלח לעזאזל, ובזה יתכן שמודה רבי יוסי שלא אומרים מצוה בראשון.

משיבה הגמרא: אֶלָּא מצינו ללמוד שמצוה בראשון בכל מקום, מַרְבִּי יוֹסֵי דְּפָסַח, (דתנן) [דְּתַנְיָא], הַמַּפְרִישׁ פִּסְחוֹ וְאָבַד, וְהִפְרִישׁ אַחֵר תַּחְתָּיו, וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הָרִאשׁוֹן, בין אם נמצא קודם חצות בין אם נמצא אחר חצות, וַהֲרֵי שְׁנֵיהֶן עוֹמְדִין, אֵי זֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה יַקְרִיב, דִּבְרֵי חֲכָמִים. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, מִצְוָה בָּרִאשׁוֹן, וְמכל מקום אִם הָיָה שְׁנֵי מוּבְחָר מִמֶּנּוּ, יְבִיאֶנּוּ, שעדיף להביא מן המובחר. ומבואר בדברי רבי יוסי שאפילו נמצא הראשון קודם חצות שבהגיע זמן חצות שהוא זמן השחיטה שניהם נהיו ראויים להקרבה ביחד, שהרי קודם לכן אין נחשב שום קרבן ראוי להקרבה, אף על פי כן מצוה בראשון, וכמו כן סובר רב פפי משמיה דרבא כדבריו לגבי שעיר שמצוה בראשון. הדרן עלך הוציאו לו פרק ששי - שני שעירי

משנה

בפרק זה ממשיך התנא בביאור סדר עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים. משנתינו מקדימה לבאר כמה דינים בשני שעירי יום הכיפורים [לשם ולעזאזל]: שְׁנֵי שְׁעִירֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים המיועדים אחד לשם ואחד לעזאזל על פי הגורל, מִצְוָתָן לכתחילה שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין בְּמַרְאֶה – בצבע, שיהיו שניהם לבנים או שחורים, וּבְקוֹמָה – בגובה שוה, וּבְדָמִים – שיהיו שניהם שוים במחיר, וּבְלֵקִיחָתָן כְּאֶחָד – שיקנו את שניהם בבת אחת. וּמכל מקום אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁוִין במראה, בקומה ובדמים, כְּשֵׁרִין בדיעבד, וכן אם לָקַח אֶחָד הַיּוֹם וְאֶחָד לְמָחָר – בזמן אחר, כְּשֵׁרִין בדיעבד.

מֵת אֶחָד מֵהֶם – מהשעירים, אִם עַד שֶׁלֹּא הִגְרִיל מֵת – אם מת אותו השעיר קודם שערך הכהן הגדול את הגורל בין שניהם, יַקֵּח שעיר אחר ויעשנו זוג לַשֵּׁנִי ועליהם יגריל, וְאִם מִשֶּׁהִגְרִיל – לאחר שהגריל מֵת אחד השעירים, יָבִיא זוג אַחֵר – שני שעירים אחרים וְיַגְרִיל עֲלֵיהֶם בַּתְּחִילָּה בהטלת גורל מחדש, וְיֹאמַר כדלהלן, אִם שֶׁל שֵׁם מֵת, כלומר, באופן שמת השעיר שהיה מיועד לשם, יאמר הכהן הגדול בלשון זו, זֶה – השעיר שֶׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל החדש לַשֵּׁם, יִתְקַיֵּים תַּחְתָּיו – יעמוד במקום השעיר המת, וְאִם השעיר שֶׁל עֲזָאזֵל מֵת, יאמר הכהן הגדול, זֶה שֶׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל החדש לַעֲזָאזֵל, יִתְקַיֵּים תַּחְתָּיו – במקום השעיר המת. וכעת שיש שלושה שעירים, ושנים מהם לשם או לעזאזל, האחד מהם יעשה מצותו ויכפר, וְהַשֵּׁנִי יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב – שיפול בו מום, וְאז יִמָּכֵר וְיִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה – ישתמשו בדמיו לקנות בהמות לעולה להקריב במזבח כשהוא פנוי, ואפילו שהלכה למשה מסיני היא, שכל חטאת שנתכפרו בעליה באחרת מתה, זו אינה כן, משום שֶׁאֵין חַטַּאת צִבּוּר מֵתָה אף שנתכפרו בעליה בקרבן אחר [ושעירי יום הכיפורים חטאת ציבור הן, שנאמר (ויקרא טז ה) 'וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת']. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אף חטאת צבור שנתכפרו בעליה באחרת, תָּמוּת, ולכן אף השעיר הנותר דינו למיתה.

וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם נִשְׁפַּךְ הַדָּם של השעיר המיועד לשם קודם שהוזה ממנו כמצוותו, יָמוּת השעיר הַמְּשֻׁתָּלַּח לעזאזל, ויביאו שני שעירים אחרים להגריל עליהם לשם ולעזאזל. וכן אם מֵת השעיר הַמְּשֻׁתָּלַּח לעזאזל לפני שהוזה דם השעיר לשם כמצוותו, יִשָּׁפֵךְ הַדָּם של השעיר לשם, ויביאו שנים אחרים במקומם להגריל עליהם לשם ולעזאזל.

גמרא

הגמרא מבארת את מקור הדין ששני השעירים צריכים לכתחילה להיות שוים: תָּנוּ רַבָּנָן, נאמר (ויקרא טז ה) 'וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים', והרי מִיעוּט המילה 'שְׂעִירֵי' שהיא בלשון רבים הוא שְׁנַיִם, ואם כן מַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'שְׁנֵי', אלא ללמד שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִים. ומַנַּיִן שאַף עַל פִּי שֶׁאֵין שְׁנֵיהֶן שָׁוִין, כְּשֵׁירִין בדיעבד, תַּלְמוּד לוֹמַר פעמיים 'שָׂעִיר' ['וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַה' וְעָשָׂהוּ חַטָּאת, וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל' וגו' (שם טז ט–י)], והרי תיבות 'שעיר' אינן נצרכות אחרי שנאמר (שם טז ח) 'וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גֹּרָלוֹת', אלא רִיבָּה בזה שאף אם השעירים אינם שוים, כשרים בדיעבד.

מדייקת הגמרא: מַעֲמָא דְּרַבִּי רַחֲמָנָא – הטעם שכשרים בדיעבד הוא משום שהתורה ריבתה, הָא לֹא רַבִּי רַחֲמָנָא – אבל אם התורה לא היתה מרבה הָווּ אָמְרִינָא שפְּסוּלִין אפילו בדיעבד, וקשה, עֵיכּוּבָא מָנָא לָן – מנין היה לנו לומר שאפילו בדיעבד פסולים. משיבה הגמרא: סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמְרִינָא – לולא הריבוי היה עולה בדעתך לומר שכיון ש'שְׁנֵי' 'שְׁנֵי' 'שְׁנֵי' כְּתִיב בתורה שלוש פעמים ['יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים' (ויקרא טז ה), 'וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים' (שם טז ז), 'וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גֹּרָלוֹת' (שם טז ח)], נלמד מזה שאם אינם שוים פסולים, לכן צריך ריבוי ללמד שכשרים בדיעבד. שואלת הגמרא: וְהָשְׁתָּא דְּרַבִּי רַחֲמָנָא – וכעת שריבתה התורה מ'שָׂעִיר' 'שָׂעִיר' שבדיעבד כשרים גם כשאינם שוים, 'שְׁנֵי' 'שְׁנֵי' 'שְׁנֵי' לָמָּה לִי. משיבה הגמרא: חַד [–האחד] לְמַראֶה וְחַד לְקוֹמָה וְחַד לְדָמִים, ולכתחילה, אך בדיעבד כשרים אף אם אינם שוים במראה בקומה ובדמים.

הגמרא מביאה מקומות נוספים בהם נדרשו הפסוקים באופן דומה: תַּנְיָא נַמִּי הָכִי – שנינו כמו כן ברייתא לִנְבֵי כִּבְשֵׂי מְצוֹרָע שנאמר בתורה (ויקרא יד י) 'וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי כְבָשִׂים תְּמִימִם', והרי מִיעוּט המילה 'כְּבָשִׂים' הוא שְׁנַיִם, ואם כן מַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'שְׁנֵי', אלא ללמד שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. וּמַנַּיִן שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין שְׁנֵיהֶן שָׁוִין, כְּשֵׁירִין בדיעבד, תַּלְמוּד לוֹמַר 'שְׁנֵי' 'שְׁנֵי' 'שְׁנֵי' כְּתִיב, ['וְלָקַח אֶת הַכֶּבֶשׂ' 'וְשָׁחַט אֶת הַכֶּבֶשׂ' 'כֶּבֶשׂ' 'כֶּבֶשׂ', 'וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאָחָד' וגו' 'וְשָׁחַט אֶת הַכֶּבֶשׂ' (שם יד יב–יג)], והיה אפשר לכתוב 'ושחט אותו', אלא רִיבָּה בזה שאף אם אינם שוים, כשרים בדיעבד.

מדייקת הגמרא: מַעֲמָא דְּרַבִּי רַחֲמָנָא – הטעם שכשרים בדיעבד הוא משום שהתורה ריבתה, הָא לֹא רַבִּי רַחֲמָנָא, הָווּ אָמְרִינָא שפְּסוּלִין אפילו בדיעבד, וקשה, עֵיכּוּבָא מָנָא לָן – מנין לנו שאפילו בדיעבד פסולים. משיבה הגמרא: סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמְרִינָא שכיון ש'תִּהְיֶה' כְּתִיב ['זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ' (שם יד ב)], נלמד שבהוייתו תהא פרשה זו, היינו שכל הכתוב בה יעכב, לכן צריך ריבוי שאף כבשים שאינם שוים, כשרים בדיעבד. שואלת הגמרא: וְהָשְׁתָּא דְּרַבִּי רַחֲמָנָא – וכעת שריבתה התורה 'כֶּבֶשׂ' 'כֶּבֶשׂ' שבדיעבד כשרים גם אם אינם שוים, 'תִּהְיֶה' לָמָּה לִי. משיבה הגמרא: לְאַשְׁמוּעִינַן שֶׁל מְצוֹרָע – לעכב בשאר דיני טהרת המצורע.

(ותנן) [וְתַנְיָא] נַמִּי – ושנינו בברייתא גם לִנְבֵי צפורי מְצוֹרָע לטהרתו כִּי הַאי גַּוְונָא – כגון זה, נאמר בתורה (ויקרא יד ד) 'וְלָקַח לַמְטַהֵר שְׁתֵּי צִפֳּרִים', והרי מִיעוּט המילה 'צִפֳּרִים' הוא (שנים) [שְׁתַּיִם], ואם כן מַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'שְׁתֵּי', אלא ללמד שֶׁיִּהְיוּ שְׁתֵּיהֶן שָׁווֹת, וּמַנַּיִן שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן שָׁווֹת כְּשֵׁרוֹת בדיעבד, תַּלְמוּד לוֹמַר פעמיים 'צִפּוֹר' 'צִפּוֹר' ['וְשָׁחַט אֶת הַצִּפּוֹר הָאֶחָת' (שם יד ה)], 'אֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה' (שם יד ו)], ולא היה צריך לכתוב 'צפור' כיון שכבר נאמר 'וְלָקַח לַמְטַהֵר שְׁתֵּי צִפֳּרִים', אלא רִיבָּה בזה שאף אם אינן שוות, כשרות בדיעבד.

מדייקת הגמרא: מַעֲמָא – הטעם שכשרות בדיעבד הוא משום דְּרַבִּי רַחֲמָנָא, הָא לֹא רַבִּי רַחֲמָנָא, היינו אומרים שפְּסוּלוֹת אפילו בדיעבד. וקשה, עֵיכּוּבָא מָנָא לָן – מנין לנו שאפילו בדיעבד פסולות. משיבה הגמרא: סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמְרִינָא שכיון ש'תִּהְיֶה' כְּתִיב, אפשר לדרוש מזה שכל הכתוב בפרשת מצורע מעכב כמבואר לעיל, לכן צריך ריבוי, שאף צפורים שאינן שוות כשרות בדיעבד. שואלת הגמרא: וְהַשְׁתָּא דְּרַבִּי רַחֲמָנָא – וכעת שריבתה התורה מ'צִפּוֹר' שבדיעבד כשרות גם אם אינן שוות, 'תִּהְיֶה' לָמָּה לִי. **משיבה הגמרא:** לְאַשְׁמוּעִינַן שֶׁל מְצוֹרָע – לעכב בשאר דיני טהרת מצורע.

מקשה הגמרא: אִי הָכִי, שבמקום שריבתה התורה וכתבה 'שנים' באה ללמדנו שלכתחילה יהיו שוים, לִנְבֵי תְּמִידִין – קרבנות התמיד שמקריבים בכל יום נַמִּי נֵימָא – גם נאמר שלומדים מהפסוק 'כִּבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָּמִיד' (במדבר כח ג), ומִיעוּט 'כְּבָשִׂים' בלשון רבים הוא שְׁנַיִם, ואם כן מַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'שְׁנַיִם', אלא בא ללמדנו שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶן – שני התמידים שָׁוִין, וּמַנַּיִן שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין שְׁנֵיהֶן שָׁוִין, כְּשֵׁירִין בדיעבד, תַּלְמוּד לוֹמַר פעמיים 'כֶּבֶשׂ' 'כֶּבֶשׂ' ['אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי' (שם כח ד)], והמילים 'כבש' מיותרות כיון שכבר כתוב 'כבשים', אלא רִיבָּה בזה שאף אם אינם שוים כשרים בדיעבד. ואם כן יקשה, וּלְמַצְוָה הָכִי נַמִּי דִּכְתִיב – וכי לכתחילה אכן צריך שיהיו שני כבשי התמיד שוים, הרי לא מצינו שנאמר דין כזה. מתרצת הגמרא: הַהוּא מִיבָּעֵי לֵיהּ – המילה 'שנים' נצרכת לְכִדְתַנְיָא בברייתא, נאמר (שם כח ג) 'שְׁנַיִם לַיּוֹם' ולמדים שיש לשחוט את התמידים כְּנֶגֶד הַיּוֹם – מול זריחת אור השמש. אַתָּה אוֹמֵר שדורשים מהפסוק שישחטו כְּנֶגֶד הַיּוֹם, אוֹ שמא אֵינוֹ בא אֶלָּא ללמד את עצם חוֹבַת הַיּוֹם להקריב בכל יום שני כבשים. אין לומר כן, כיון שכְּשֶׁהוּא אוֹמֵר (שם כח ד) 'אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם' הֲרֵי שחוֹבַת הַיּוֹם כבר אֲמוּרָה, וְאם כן מָה אֲנִי מְקַיֵּים – מה מלמד הפסוק 'שְׁנַיִם לַיּוֹם', אלא ודאי בא ללמד שישחטו אותם כְּנֶגֶד הַיּוֹם. וּבֵיצַד תהיה שחיטתם כנגד זריחת השמש, תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר שאז החמה במזרח, הָיָה נִשְׁחָט עַל קֶרֶן [–בצד] צְפוֹנִית מַעֲרָבִית של מזבח החיצון, כלומר, שהיו מרחיקים אותו לצד מערב כדי שיראה את השמש, והשוחט עומד בצפון המזבח סמוך למערב המזבח, ופניו וצואר הבהמה באלכסון לצד מזרחית צפונית. ולא היה נשחט בטבעת הראשונה הסמוכה למזבח אלא עַל הַטַּבַּעַת הַשְּׁנִיָּה המשוכה לצד צפון. וְתמיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם שאז החמה במערב היו מרחיקים אותו לצד מזרח והָיָה נִשְׁחָט עַל קֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית של מזבח החיצון, והשוחט עומד בצפון המזבח סמוך למזרח המזבח ופניו וצואר הבהמה באלכסון לצד מערבית דרומית מול השמש, ולא היה שוחט בטבעת הראשונה הסמוכה למזבח, אלא עַל הַטַּבַּעַת השְּׁנִיָּה המשוכה לצד צפון.

מסיימת הגמרא: אמנם מוּסָפֵי שֶׁל שַׁבָּת שנאמר בהם (במדבר כח ט) 'וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה', וַדַּאי שתיבת 'שני' באה לרבות שלכתחילה צְרִיכִין שְׁנֵיהֶן שָׁוִין.

הגמרא דנה בדין השוחט שעירי יום הכיפורים מחוץ לעזרה: תָּנוּ רַבָּנָן בברייתא, שְׁנֵי שְׂעִירֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים שנקנו מכספי תרומת הלשכה ובזה כבר קדשו בקדושת הגוף, שֶׁשְּׁחָטָן בַּחוּץ – מחוץ לעזרה, עַד שֶׁלֹּא – כל עוד לא הִגְרִיל עֲלֵיהֶם חַיָּב עַל שְׁנֵיהֶם, והרי לא חייבים אלא על הראוי להיקרב בפנים, שנאמר (ויקרא יז ד) 'וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ', ואילו שעירים אלו לְמַאי חֲזוּ – לאיזה קרבן היו ראויים להיקרב בפנים. משיבה הגמרא: אָמַר רַב חִסְדָּא, הוֹאִיל וְרָאוּי לַשָּׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ – כיון שכל אחד מהשעירים ראוי להיקרב לשם חטאת של מוסף יום הכיפורים המוקרב על מזבח החיצון, לכן מתחייב עליהם בשחיטתן בחוץ.

מקשה הגמרא: וְתַאי שְׁנָא – במה שונה הדין לַשָּׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים דְּלָא – שאינם ראויים, כיון דְּמִחוּסַּר הַגָּרָלָה הוא, שהרי צריך גורל כדי לקרוא עליו שם, ואם כן הלא לַשָּׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ נַמִּי לֹא חֲזֵי – גם עדיין אינם ראויים, כיון דְּמִחַסְּרֵי את סדר עֲבוֹדַת הַיּוֹם הקודם

המשך בעמוד קעד

להקרבת המוספין. מתרצת הגמרא: קָסָבַר רַב חִסְדָּא, אֵין מְחוּסַּר זְמַן לְבְנֵי בַּיּוֹם – במקום שהחסרון אינו בגוף השעיר, אלא הוא רק חסרון זמן כגון המוספין שעדיין לא הגיע זמנם, אין זה נחשב מחוסר זמן, אם באותו יום הוא יהיה ראוי לכשיגיע זמנו, אמנם כדי להיות ראוי ל'שעיר לשם' חסר גורל, ואף שאין זה חסרון מעשה בגוף השעיר, שהרי אין הנחת הגורל על השעיר מעכבת, מכל מקום ההגרלה היא מצוה האמורה בשעיר עצמו, ולכן היא מעכבת.

על פי דברי רב חסדא מסיק רבינא דין נוסף לגבי שחוטי חוץ: אָמַר רָבִינָא, הַשְׁתָּא – עכשיו דְּאָמַר רַב חִסְדָּא שְׁמְחוּסַּר הַגְרָלָה כְּמְחוּסַּר מַעֲשֶׂה דָּמִי, שהרי חייב על שחיטת השעירים מפני שהם ראויים למוספין, ומשמע שאם לא היו ראויים, לא היה רב חסדא מחייב על שחיטתם, ואף שההגרלה אינה מעשה בגוף השעיר אלא מצוה האמורה בו, אם כן הָא דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, שְׁלָמִים שֶׁשְּׁחָטָן קוֹדֶם שְׁנִּפְתְּחוּ דַּלְתוֹת הַהֵיכָל, פְּסוּלִין, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ג ב) 'וְשָׁחֲטוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד', ודרשו דווקא בְּזְמַן שֶׁהוּא [–ההיכל] פָּתוּחַ וְלֹא בְּזְמַן שֶׁהוּא נָעוּל,